

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

148. An licitum sit communicare cum excommunicato tolerato, ac si non
esset excommunicatus non solum in humanis, sed etiam in Sacramentis,
& in quibuscumque aliis divinis? Ex part. 5. tract. 9. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

communicato incurrunt maiorem excommunicationem?

Et an si excommunicatus iudicet, peccet mortaliter?

Et quid, si unum tantum testem recipiat, vel quid simile?

Et quid, si aliqui legunt officium divinum cum excommunicato?

Et an excommunicatus agens in iudicio regulariter loquendo, non peccet mortaliter ratione paritatis materiam, & secus si sapius agat?

Et tandem quaritur, an lavari interdum cum Iudeo in balneo, nonnunquam excipere, vel excipi in convivio, & alia huius generis rarius effecta sint tantum peccatum veniale ob materiam vitalem? Ex part. 5. tr. 5. Refol. 21.

Sup. hoc sup. in Ref. 133. per totam.

Affirmativam sententiam docet Avila de cens. p. 2. cap. 6. disp. 8. dub. 3. concl. 2. ubi sic ait: Vtrum fideles semper peccent mortaliter communicando cum excommunicato in rebus prohibitis? Primo ergo dico, quod si communicent cum illo in rebus secundi generis, est peccatum mortale ex genere suo, dico ex genere suo, nam ex paritate materiam erit veniale, ut si audiret simul cum excommunicato non tolerato parvam partem Missae, v.g. usque ad Evangelium, vel illud, quod dicitur post consumptionem corporis, & sanguinis Christi. Secundo dico quod si communicent in rebus secundi & tertij generis, tantum est veniale, nisi communicent in crimine criminoso, vel in aliis casibus in quibus fideles communicando cum excommunicato incurrunt maiorem excommunicationem, vel in contemptum Ecclesiae Ita Avila, qui etiam concl. 1. notat, quod si excommunicatus iudicet, peccat mortaliter, quia usurpat jurisdictionem, cum ligata sit ejus potestas, & ideo facit injuriam ei, qui communicavit jurisdictionem, cujus actum usurpat. Usurpare autem jurisdictionem est res gravissima, nisi aliquando excusetur ex levitate materiam, ut si recipiat unum tantum testem, tunc enim venialiter tantum peccabit. Itaque. Hinc Aegidius Corninch de Sac. disp. 1. 4. dub. 14. n. 146 docet, quod communicatio in Sacris cum excommunicato est prohibita sub mortali, sed excipit casum, quod hac communicatio esset valde exigua, ut quando excommunicatus transiit per templum ibi attentus haereret, donec unus brevis Psalmus caneretur, ut notat Avila, p. 2. cap. 6. disp. 8. dub. 3. concl. 1. idemque addit dicendum esse de communicatione, qua aliqui simul legunt aliquoties Officium divinum privatim, quia haec non continet illam repugnantiam cum fine legis, quam continet ea, quae fit in officiis publicis.

2. Et tandem non desinam hic adnotare id, quod docet Bonacina de excom. disp. 2. q. 2. punct. 7. n. 11. nempe excommunicatum agentem in iudicio, regulariter loquendo, non peccare mortaliter ratione paritatis materiam, secus si sapius agat.

3. Notandum est etiam hic obiter cum Hurtado de Mend. de fide vol. 1. disp. 76. sect. 2. §. 45. quod lavari interdum cum Iudeo in balneo, nonnunquam excipi, vel excipere convivio, & alia id genus rarius effecta, non sunt peccata mortalia, si desit occasio ruinæ, sed est peccatum veniale ob materiam levitatem.

RESOL. CXLVIII.

An licitum sit communicare cum excommunicato tolerato, ac si non esset excommunicatus non solum in humanis sed etiam in Sacramentis, & in quibuscumque aliis divinis? Ex part. 5. tr. 9. Ref. 117.

Sup. hoc pro commu-
nicatione in

Alus est frequentissimus, & ad illum negativè respondet Avila par. 2. cap. 6. disp. 8. dub. 1.

concl. 3. ubi sic ait: Quando ipse excommunicatus toleratus non se ingerit, neque est paratus ad communicandum cum aliis, non est licitum fidelibus illum provocare, vel invitare ad communicandum in divinis, neque in humanis, sed ipse peccabit in hoc, & divinus excommunicatus ipse peccabit communicando, quovis sit inductus, vel invitatus. Hanc tenet expressè Cajet. ver. absolutiois impedimenta. Sylv. atque alij, DD. Probatur primò, excommunicatus ipse peccat quando tunc communicando, ergo etiam alij peccabunt invitando eum, cum non sit paratus. Secundo Concil. Constant. noluit in aliquo favere ipsis excommunicatis toleratis, sed si talis excommunicatus licet posset communicare cum fidelibus quoviscumque invitaretur ab illis, etiam nulla interveniente necessitate, multum redundaret in favorem excommunicati, & ferè nullum præstaret illi impedimentum excommunicationis, ergo. Tertio, nam si prima opinio esset vera, etiam haberet locum in receptione Sacramentorum, quod tamen negant, communiter, ergo, &c.

2. Sed ego contrariam sententiam tenendam esse puto cum Hurtado disp. 2. de excom. diff. 4. numero 13. ubi docet fideles posse licite absque ulla prohibitione divina & naturali communicare cum excommunicato tolerato, ac si non esset excommunicatus, non solum in humanis, etiam cum provocando, in quo DD. convenire videntur, sed etiam in Sacramentis, & in quibuscumque aliis divinis. Quia Ecclesia in Extravag. ad excom. scandala, id concessit, & indulget delictis, dam dixit, Nemo prae textu censura abstinere teneatur, &c. Quia si supposita excommunicatione fideles indirectè ne cooperentur cum excommunicato, aut ne illum inducant ad communicationem activam, vel passivam, tenerentur abstinere, non diceretur in Extravag. ita simpliciter & absque ulla restrictione neminem teneri abstinere à communicatione prae textu censura, id est, quamvis ille, cum quo communicat sit censura innodatus. Et confirmatur, quia si fideles non possent omnino liberè absque peccato aliquo cum excommunicato tolerato communicare, ac si non esset excommunicatus, non satis consultum fuisset scrupulis conscientiarum timoratarum, ut ibi consulti intenditur, & hanc sententiam docet Ledesma in 2. 2. p. 4. q. 5. art. 6. dub. 13. & probabilem esse fatetur ipsemet Avila loco citato.

RESOL. CXLIX.

An communicatio in humanis, & civilibus cum nominatim excommunicato, vel denunciato sit peccatum mortale?

Et an communicans cum predicto excommunicato nominatim prae peccatum veniale incurrit etiam excommunicationem minorem?

Et an detur aliquis casus, in quo incurrit etiam excommunicationem maiorem? Ex p. 5. tr. 9. Ref. 1.

Alus quotidie accidit, & affirmativè videtur respondendum per textum in c. sacris de immunit. his qua vi. ubi absolute deciditur communicatio cum excommunicato esse peccatum mortale. Et in cap. de exceptionibus, de exceptionibus, dicitur communicatio nem cum excommunicato in periculum animæ reddundare, quod de solo peccato mortali verificandum videtur. Et ita hanc sententiam docet Faber de cens. in 4. sent. dist. 25. quæst. 1. diff. 4. c. 2. n. 51. ubi sic ait: 1. & 4. Hæc communicatio, licet ex suo genere sit peccatum veniale, tamen quatenus specialiter est prohibita, nec potest esse peccatum mortale, & hoc modo intelligendum est in cap. sacris, de iis qua vi, & alia jura, in quibus dicitur peccare mortaliter eum, qui communicat cum tolerato excom.